

Print

Karnataka Lokayukta
(Under Section 7 of the Karnataka Lokayukta Act, 1984)

CASE   **COMPT/UPLOK**
NUMBER : **/MYS/3234/2023**
District :   **Kodagu**

BY :**1. Suo Moto**

As per the Order of Honble Upalokayukta-2,
Dated: 29/05/2023.

COMPLAINANT/S**AGAINST :****1. Deputy Director**

Department of Tourism, Near Hotel Mayura
Valley View, Madikeri, Kodagu District.

2. Deputy Superintendent of Police

Madikeri Sub-Division, Near FMC College,
Madikeri, Kolar District.

RESPONDENT/S**Allegation/Grievance****Brief :**

Dereliction of duty.

Received From :

Suo Moto

Received On :

01-06-2023

**Complaint stands
allotted to :**

PP

Seal and Signature

ಸಹಾಯಕ ನಿರ್ದೇಶಕರು
ಕಾನೂನು ಅಭಿಪ್ರಾಯ

SCRUTINY AND OPINION

ದಯವಿಟ್ಟು
ನಿರ್ದೇಶಕರ ಲೋಕಾಯುಕ್ತ ಕಛೇರಿ
ಬೆಂಗಳೂರು-೧.

1/6/23

For file

KARNATAKA LOKAYUKTA, BENGALURU

No:

Date: 30.05.2023

ORDER

An article is published in 'ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ' ('Vijay Karnataka') daily newspaper on Wednesday 24th May 2023 in page no.11 with a heading 'ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲದ ಉದ್ಯಮ; ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳದ್ದೇ ಇಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು' "ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲದ ಕೊಡಗು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ" (herein after referred as news item). The news item is extracted here under: -

ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಕೊಡಗಿಗೆ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವೇ ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆಯಂತಾಗಿದೆ. ಸೂಕ್ತ ಕಾನೂನು, ಪ್ರವಾಸಿಗರ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಮಾಲೀಕರ ಗೋಳನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 30 ರಿಂದ 35 ಲಕ್ಷ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಪುಟ್ಟ ಕೊಡಗಿಗೆ ಬರಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ನಂತರ ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ ಉದ್ಯಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಬರಬೇಕು, ಲಾಭ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದವು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ರೇವ್ ಪಾರ್ಟಿ, ಕೆಲವೆಡೆ ಅಡಗುತಾಣ, ಇನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲೆಯಂತಹ ಘಟನೆಯೂ ನಡೆದಿದೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ದೊಣ್ಣೆಯಿಂದ ಥಳಿಸಿದಂತಹ ಘಟನೆಯಿಂದಾಗಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕಿಡಿಗೇಡಿಗಳಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರುವಂತಾಗಿದೆ.

ದೊಣ್ಣೆ ನಾಯಕ ಯಾರು?: ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರು ಎನ್ನುವುದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ. ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವೇ? ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯೇ ಅಥವಾ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯ ಎನ್ನುವುದು ಗೊಂದಲ ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಭಿಘಾಲ್ನಂತಹ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಂಡಗಳದ್ದೇ ಆಟಾಟೋಪವಾಗಿದೆ.

ಕೊಡಗಿಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ತಕ್ಷಣ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳದ್ದೇ ಹಾವಳಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸುಮ್ಮನಿರಲು ಬಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಎಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಯಾವ ಹೋಟೆಲ್‌ನಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ಅವಾಚ್ಚ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಲ್ಲೆಗೂ ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ.

L

ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರವಿಲ್ಲ ಸುಲಿಗೆಗೆ ಕೊನೆ ಇಲ್ಲ

ಇಡೀ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರವೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟುವ ಬ್ರೋಕರ್‌ಗಳನ್ನೇ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಕೇಳಿದ ಹಣ ನೀಡದಿದ್ದಾಗ ಹಲ್ಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಇಂತಿಷ್ಟೇ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಹೋಮ್‌ಸ್ಟೇ, ಫಾರ್‌ಸ್ಟ್ ಸ್ಟೇ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಟಾರಿಫ್ ಎನ್ನುವ ಆಕ್ಷೇಪ ಇದೆ. ಈ ತಾಣಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ತೆರಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲಿದೆ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆ?

ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆ ನಿರ್ದೇಶನವಿದೆ. ಸುಮಾರು 35 ರಿಂದ 40 ಲಕ್ಷ ಮಂದಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಅಧಿಕಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

2. The news item extracted above relates to lack of governance by the tourism department in Kodagu-Madikeri District. The news item states that there is an increase in the number of visitors/tourists to Kodagu-Madikeri District in recent time and in order to make more profit many illegal activities are taking place. There are rave parties, assaults which are taking place in public places on the tourists. Since there is no proper authority to question such activities, the middle men step in and are abusing the tourists financially, verbally as well as physically.

3. As ~~the~~ per the above news item, there is not a single information centre established in the entire Kodagu-Madikeri district and the tourists are clueless as to whom they have to approach and they are being extorted by the brokers and the owners of home/forest stay. It is also mentioned in above news item that the Tourism

Department of Kodagu-Madikeri is slumbering and there is no officer to look after the said department.

4. From the above news item, it can be ascertained that due to lack of measures taken by the Tourism Department as well as the police department of Kodagu-Madikeri much inconvenience is caused to the tourists visiting the said place. In my considered opinion every person has right of free movement. A person who visits a tourist place, visits the same in order to enjoy quality time with family/ friends and during such time he/she would want proper facilities from the tourism department and safety form the police department in order to stay peacefully. As per Article 21 of Constitution of India, every person has a right to life and liberty. The right also means that a right is given to live in peaceful environment and also lead a quality life with safety and free movement. It creates an obligation on the State to maintain the law and order, safety and make sure that the public are given their rights.

5. Therefore, if, what has appeared in the news item is true, it indicates the inaction/failure on the part of the concerned authorities of the state. Therefore, in my view, the issues raised in news item and the observations made by me above, requires immediate attention of the Authorities of the State i.e., Tourism department and Police Department of Kodagu-Madikeri district.

L

6. The Karnataka Lokayukta Act casts an obligation on the Lokayukta/Upalokayukta under Section 12(1) for redressal of the grievance of the public and Section 2(10) casts an obligation on the Lokayukta/ Upalokayukta to prevent the maladministration by the public authorities.

7. In the light of what is stated above, I am of the view the news item published in '**Vijay Karnataka**' can be treated as source material for me to exercise my Suo Motu power under section 7(2) and 9(3)(a) of the Karnataka Lokayukta Act-1984. Accordingly, I hereby exercise my powers and initiate Suo Motu proceedings. The office is directed to register this proceeding as Suo Motu proceedings.

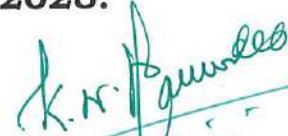
8. For the purpose of redressal of the grievance and to examine as to whether there is any inaction or maladministration on the part of the concerned authorities of the state and for the proper redressal of the grievance in question, it is just and necessary to implead the officers mentioned here in below to this proceeding and issue notice to them. Accordingly, the officers mentioned herein below are directed to be treated as Respondents.

1.	Deputy Director, Department of Tourism, Near Hotel Mayura Valley View, Madikeri-571201.
2.	Deputy Superintendent of Police, Madikeri Sub-division, Near FMC College, Madikeri - 571201.

9. The Respondents are directed to submit their comments/report to me (Upa-Lokayukta-2) within 4 weeks from today on the issues referred to in the news item extracted above as well as various issues referred to above in my order.

10. Communicate the copy of this order to the respondents referred to above along with copy of the news item published in 'ವಿಜಯ ಕರ್ನಾಟಕ' news paper. Also send a copy of this order to Deputy Commissioner, Kodagu District and Superintendent of Police, Kodagu District for their information and necessary action and also to report to this Authority, the steps taken to improve the lack of governance by tourism department and also to curb the illegal activities taking place.

List this matter on **01.07.2023**.

(Justice K.N. Phaneendra) 29/5/23
Upalokayukta-2,
Karnataka State.

ದೇಸೆ
ರುಗಳು

ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲದ ಉದ್ಯಮ | ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳದ್ದೇ ಇಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು ಅಂಕೆಯಿಲ್ಲದ ಕೊಡಗು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ

ಸಾಂದರ್ಭಿಕ ಚಿತ್ರ

■ ಐತಿಚಂದ್ರ ರಮೇಶ್ ಉತ್ತಪ್ಪ ಮೈಸೂರು

ramesh.uthappa@timesgroup.com

ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರಕ್ಕೆ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದ್ದ ಕೊಡಗಿನ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮವೇ ಕಪ್ಪು ಚುಕ್ಕೆಯಂತಾಗಿದೆ. ಸೂಕ್ತ ಕಾನೂನು, ಪ್ರವಾಸಿಗರ ರಕ್ಷಣೆ ಮಾತ್ರವಲ್ಲದ ಮೂಲೀಕರ ಗೋಳನ್ನು ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲ ಎನ್ನುವಂತಹ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ನಿರ್ಮಾಣವಾಗಿದೆ.

ಆರಂಭದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿತ್ತು. ಆದರೆ, ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಸುಮಾರು 30ರಿಂದ 35 ಲಕ್ಷ ಪ್ರವಾಸಿಗರು ಪುಟ್ಟ ಕೊಡಗಿಗೆ ಬರಲು ಆರಂಭಿಸಿದ ನಂತರ ಅತಿಥಿ ಸತ್ಕಾರ ಉದ್ಯಮವಾಗಿ ಬೆಳೆಯಿತು. ಹೆಚ್ಚು ಜನರು ಬರಬೇಕು, ಲಾಭ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವ ಉದ್ದೇಶವೇ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅಕ್ರಮಗಳು ಹೆಚ್ಚಾದವು. ಕೆಲವು ಕಡೆ ರೇವ್ ಪಾರ್ಟಿ, ಕೆಲವೆಡೆ ಅಡಗುತಾಣ, ಇನ್ನು ಕೆಲವೆಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹಲ್ಲೆಯಂತಹ ಘಟನೆಯೂ ನಡೆದಿವೆ. ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಪ್ರವಾಸಿಗರನ್ನು ಬಹಿರಂಗವಾಗಿ ದೋಣ್ಣೆಯಿಂದ ಥಳಿಸಿದಂತಹ ಘಟನೆಯಿಂದಾಗಿ ಸುಸಂಸ್ಕೃತರ ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಕಿಡಿಗೆಡೆಗಳಿಂದ ಕೆಟ್ಟ ಹೆಸರು ಬರುವಂತಾಗಿದೆ.

ದೊಣ್ಣೆ ನಾಯಕ ಯಾರು? ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮದ ಉಸ್ತುವಾರಿ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವವರು ಯಾರು ಎನ್ನುವುದೇ ಪ್ರಶ್ನೆ ಜಿಲ್ಲಾಡಳಿತವೆ? ಪೊಲೀಸ್ ಇಲಾಖೆಯೇ ಅಥವಾ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆಯೇ ಎನ್ನುವುದು ಗೊಂದಲ ಮೂಡಿಸಿದೆ. ಕೇಳುವವರೇ ಇಲ್ಲದ ಹಿನ್ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಅಬ್ಬಿಫಾಲನ್‌ನಂತಹ ತಾಣಗಳಲ್ಲಿ ಗೂಂಡೆಗಳಿದ್ದೇ ಆಟಾಟೋಪವಾಗಿದೆ.

ಕೊಡಗಿಗೆ ಕಾಲಿಟ್ಟ ತಕ್ಷಣ ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳದ್ದೇ ಹಾವಳಿ. ನಿಮ್ಮನ್ನು ಸುಮ್ಮನಿರಲು ಬಿಡುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾವ ಜಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಬೇಕು, ಎಲ್ಲಿ ಉಳಿದುಕೊಳ್ಳಬೇಕು? ಯಾವ ಹೋಟೆಲಿನಲ್ಲಿ ಊಟ ಮಾಡಬೇಕು ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಮಧ್ಯವರ್ತಿಗಳೇ ನಿರ್ಧರಿಸಿ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಮಾತು ಕೇಳದಿದ್ದರೆ ಅವಾಚ್ಚ ಶಬ್ದಗಳಿಂದ ನಿಂದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಹಲ್ಲೆಗೂ ಮುಂದಾಗುತ್ತಾರೆ.

ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರವಿಲ್ಲ ಸುಲಿಗೆಗೆ ಕೊನೆ ಇಲ್ಲ

ಇಡೀ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸಿಗರ ಮಾಹಿತಿ ಕೇಂದ್ರವೇ ಇಲ್ಲ. ಯಾರನ್ನು ಕೇಳಬೇಕು ಎನ್ನುವುದೇ ತಿಳಿಯುವುದಿಲ್ಲ. ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಅಡ್ಡಗಟ್ಟುವ ಬ್ಲೋಕರ್‌ಗಳನ್ನೇ ಎಲ್ಲದಕ್ಕೂ ಅವಲಂಬಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ. ಅವರು ಕೇಳಿದ ಹಣ ನೀಡದಿದ್ದಾಗ ಹಲ್ಲೆಗೆ ಬರುತ್ತಾರೆ. ಯಾವುದಕ್ಕೂ ಇಂತಿಷ್ಟೇ ಇರಬೇಕು ಎನ್ನುವ ನಿಯಮವಿಲ್ಲ. ಹೋಮ್‌ಸ್ಟೇ, ಫಾರೆಸ್ಟ್‌ ಸ್ಟೇ ಮುಂತಾದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಅವರು ಹೇಳಿದ್ದೇ ಟಾರಿಫ್ ಎನ್ನುವ ಆಕ್ಷೇಪ ಇದೆ. ಈ ತಾಣಗಳಿಗೆ ಯಾವ ಅಧಿಕಾರಿಯೂ ತೆರಳುವುದಿಲ್ಲ.

ಎಲ್ಲಿದೆ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆ?

ಕೊಡಗಿನಲ್ಲಿ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಇಲಾಖೆ ನಿಧಿ ಮಾಡುತ್ತಿದೆ. ಸುಮಾರು 35ರಿಂದ 40 ಲಕ್ಷ ಮಂದಿ ವಾರ್ಷಿಕವಾಗಿ ಭೇಟಿ ನೀಡುವ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ ಅಧಿಕಾರಿಯೇ ಇಲ್ಲ ಎಂದರೆ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಹೇಗಿದೆ ಎನ್ನುವುದನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.